

Czy modele oraz ustalenia i rekomendacje prawidłowo integrują zarządzanie przestrzenią z zarządzaniem strategicznym rozwojem gmin?

Potrzebne korekty przepisów i działania edukacyjne

**dr hab. Andrzej Sztando, prof. UEW
Katedra Gospodarki Przestrzennej
i Administracji Samorządowej
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu**

1. Intencja ustawodawcy i aksjomat strategicznej conceptualizacji przestrzeni

Jednym z kluczowych warunków skutecznego zarządzania strategicznego rozwojem gmin jest zintegrowanie z nim zarządzania przestrzenią. Mimo wieloletnich postulatów, kompleksowe regulacje temu służące przyjęto dopiero w 2020 r., w ramach pierwszego etapu reformy systemu zarządzania rozwojem kraju. Do prawa samorządowego wprowadzono strategię rozwoju gminy, a jej obowiązkowymi częściami uczyniono model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustalenia i wytyczne w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. Miały być one wyznacznikami dla gminnych narzędzi zarządzania przestrzenią.

2. Samorządowa rzeczywistość – powielanie treści studium

Celem badań była weryfikacja, czy w praktyce przyjęte przepisy nt. modeli oraz ustaleń i rekomendacji satysfakcjonująco wspierają koncepcyjno-dyspozycyjną integrację zarządzania przestrzenią z zarządzaniem strategicznym rozwojem, prowadzonych przez władze gmin. Przesłanką wyznaczenia tego celu było zaobserwowanie przez autora niepokojącego zjawiska. Polegało ono na zastępowaniu, podczas prac nad strategiami, conceptualizacji docelowych struktur funkcjonalno-przestrzennych gmin, tzn. modeli, a także conceptualizacji wynikających z nich dyspozycji do zarządzania przestrzenią, tzn. ustaleń i rekomendacji, powielaniem (odpowiednio):

3. Samorządowa rzeczywistość – powielanie treści studium

- **map kierunków zagospodarowania przestrzennego (zwanych dalej mapami kierunków) lub innych map (zwanych dalej innymi mapami),**
- **ustaleń i innych części opisowych (zwanych dalej łącznie częściami opisowymi),**

zawartych w uchwalonych wcześniej dla tych gmin SUKZP.

4. Implikacje powielania SUKZP w modelach oraz ustaleniach i rekomendacjach

W odniesieniu do ich zarządzania przestrzenią, pierwotną implikacją jest pobieranie do niego przez art. 9, ust. 2 u.p.z.p (czyli w kierunku przeciwnym do powielenia) dyspozycji prowadzących do uzyskania w przyszłości takiej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, która:

- w danym momencie w przeszłości była pożądaną przyszłością przestrzenną gminy, ale z dzisiejszej perspektywy już taka nie jest, albo**
- istniała w przeszłości, lub**
- istnieje współcześnie.**

5. Implikacje powielania SUKZP w modelach oraz ustaleniach i rekomendacjach

To z kolei może prowadzić do:

- redukcji stopnia lub/i efektywności osiągnięcia celów rozwoju wyznaczonych w strategii, wywołanej brakiem potrzebnych do tego zmian struktury funkcjonalno-przestrzennej lub wręcz zmianami przeciwstawnymi,
- redukcji takich aktualizacji studium (a co za tym idzie także miejscowych planów), które obiektywnie są potrzebne, ale byłyby niezgodne z modelem oraz ustaleniach i rekomendacjami,
- utrwalenia lub odtworzenia w przyszłości wad struktury funkcjonalno-przestrzennej, które występowały w chwili uchwalenia strategii lub studium, czyli w przeszłości.

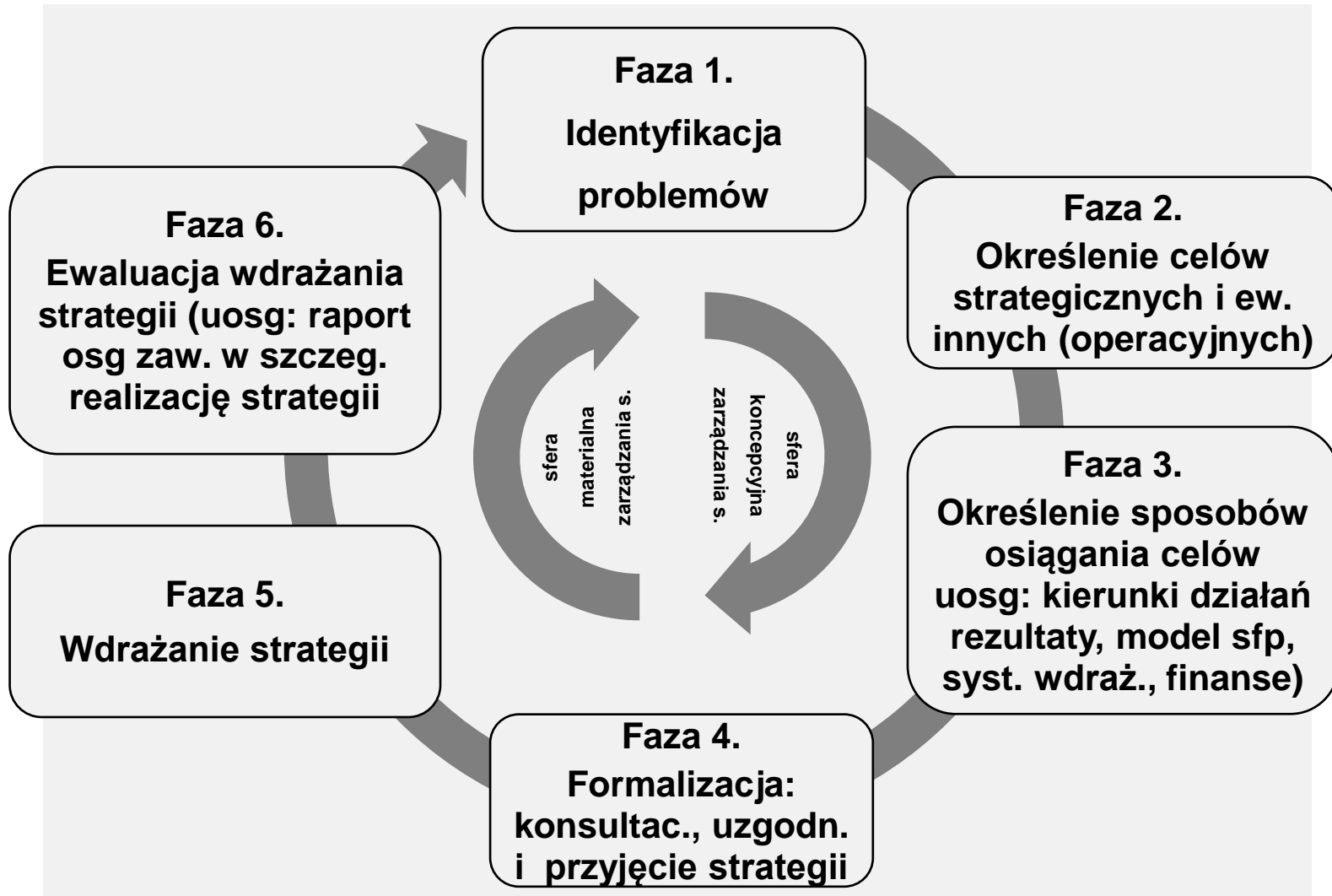
6. Przyczyny - wady obowiązujących przepisów o modelach, ustaleniach i rek.

Wyniki badań wskazują, że aktualne przepisy nt. modeli oraz ustaleń i rekomendacji umożliwiają lub przyczyniają się w istotnie licznych gminach do zastępowania konceptualizacji modelu oraz ustaleń i rekomendacji powielaniem treści uchwalonych wcześniej w SUKZP lub treści innych źródeł, ponieważ:

- nie wskazują, że model powinien być modelem docelowym,
- nie określają co model powinien zawierać,
- nie stanowią, że ustalenia i rekomendacje powinny wynikać z modelu,
- nie wskazują czego ustalenia i rekomendacje mają dotyczyć.

7. Aksjomat podejścia do zarządzania strategicznego rozwojem gmin

8. Konieczne zmiany Ustawy o samorządzie gminnym.

- przywrócić w art. 10e, ust. 3, pkt 4 u.s.g., proponowany w pierwszym projekcie u.z.u.z.p.p.r., przymiotnik „docelowy”, lecz w odniesieniu do składowych modelu, zamiast do modelu jako takiego,
- określić obligatoryjne i zaproponować fakultatywne składowe modelu w ww. przepisie,
- zapewnić w art. 10e, ust. 3, pkt 5 u.s.g. wspieranie przez ustalenia i rekomendacje zmian struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy upodabniających ją do modelu,
- dodać obligatoryjne i zaproponować fakultatywne zagadnienia, których dotyczą ustalenia i rekomendacje.

Dziękuję za uwagę

dr hab. Andrzej Sztando, prof. UEW

**Katedra Gospodarki Przestrzennej
i Administracji Samorządowej**

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

e-mail: andrzej@sztando.com

tel. 603163839

www.sztando.com